

บทที่ 2

พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก

นิลกุล ทวีกุล^{1/} และสุวิทย์ สอนสุข^{2/}

พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก

พันธุ์เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการผลิตพืชรวมถึงมันสำปะหลัง เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการผลิตได้โดยตรง เพราะพันธุ์เป็นเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตพืชที่ราคา ถูกที่สุด หากมีการเลือกใช้พันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพพื้นที่ พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับการปลูกในสภาพพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก มีดังนี้

1. พันธุ์ระยอง 90

ลักษณะประจำพันธุ์ ลำต้นมีลักษณะโค้ง สีนํ้าตาลอ่อน สูงประมาณ 165 เซนติเมตร มีระดับการแตกกิ่ง 1-2 ระดับ แตกกิ่งแรกที่ระดับความสูง 120 - 140 เซนติเมตร กิ่งทำมุมกับลำต้น 75-90 องศา แผ่นใบรูปร่างเป็นแบบใบหอก ใบแก่สีเขียวเข้ม ยอดอ่อนและก้านใบสีเขียวอ่อน หัวรูปร่างยาว เรียว เปลือกหัวสีน้ำตาลเข้ม เนื้อในสีขาว

^{1/}ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ (ภาคกลาง)

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดชัยนาท

^{2/}ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์

ลักษณะดีเด่น

1. ผลผลิตสูงในพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์สูง และให้เปอร์เซ็นต์แป้งสูงแม้ในดินทราย
2. ผลผลิตหัวสดสูง เมื่อเก็บเกี่ยวอายุ 12 เดือน (เฉลี่ย 3.81 ตันต่อไร่)
3. ให้เปอร์เซ็นต์แป้งสูง ประมาณ 24 และ 24-29 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับในฤดูฝนและฤดูแล้ง
4. ผลผลิตมันแห้งสูง 1.4 ตันต่อไร่ และแป้งสูง 966 กิโลกรัมต่อไร่
5. ต้านทานโรคใบไหม้

ฤดูปลูกที่เหมาะสม ต้นฤดูฝน เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน

ข้อควรระวัง

1. ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ที่พบการแพร่ระบาดของแมลงหริ่งขาวอยู่เสมอ
2. ตอบสนองต่อปุ๋ย และความอุดมสมบูรณ์ของดิน จึงให้ผลผลิตสูงในดินที่ดีหรือค่อนข้างดี ควรใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ สูตร 15-7-18 หรือ 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่
3. ลำต้นมีลักษณะโค้ง ถ้าหากแตกกิ่ง จะทำให้ปฏิบัติดูแลรักษายาก
4. ต้นพันธุ์เสื่อมคุณภาพเร็ว และไม่ทนแล้ง ไม่ควรเก็บต้นพันธุ์ไว้นานเกิน 2 สัปดาห์
5. ขนาดหัวไม่สม่ำเสมอ ไม่เหมาะต่อการใช้เครื่องชุด

2. พันธุ์ระยอง 5

ลักษณะประจำพันธุ์

ลำต้นสีเขียวอมน้ำตาล สูงประมาณ 170 เซนติเมตร มีระดับการแตกกิ่ง 2-3 ระดับ ระดับความสูงการแตกกิ่งระดับแรก 100-120 เซนติเมตร กิ่งทำมุมกับลำต้น 15-30 องศา แผ่นใบรูปร่างเป็นแบบใบหอก ใบแก่สีเขียวเข้ม ยอดอ่อนสีม่วงอมน้ำตาล ก้านใบสีแดงเข้ม หัวรูปร่างอ้วนป้อมเปลือกหัวสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในสีขาว

ลักษณะดีเด่น

1. ผลผลิตหัวสดสูง 4.42 ตันต่อไร่ เหมาะที่จะเก็บเกี่ยว 8 – 12 เดือน
2. เปอร์เซ็นต์แป้งในฤดูฝน ประมาณ 22.7 เปอร์เซ็นต์ และฤดูแล้ง 25 – 27 เปอร์เซ็นต์
3. ผลผลิตมันแห้งสูง 1.55 ตันต่อไร่และผลผลิตแป้ง 1.03 ตันต่อไร่
4. มีความงอกของท่อนพันธุ์ที่ใช้ปลูกดี และต้นพันธุ์อยู่รอดจนถึงเวลาเก็บเกี่ยวสูง 93 เปอร์เซ็นต์
5. มีเสถียรภาพและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี
6. ต้านทานโรค

ฤดูปลูกที่เหมาะสม

ต้นฤดูฝน เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน
ปลายฤดูฝน เดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม

ข้อควรระวัง

ให้ผลผลิตต่ำในดินเลว เป็นโรคใบไหม้ได้ง่ายกว่าพันธุ์อื่นๆ แต่อาการไม่รุนแรงถึงกับทำให้ต้นตาย

3. พันธุ์ระยอง 72

ลักษณะประจำพันธุ์

ลำต้นสีเขียวเงิน สูงประมาณ 200 เซนติเมตร มีระดับการแตกกิ่ง 0-1 ระดับ ความสูงการแตกกิ่งระดับแรก 130-140 เซนติเมตร กิ่งทำมุมกับลำต้น 60-75 องศา ใบแก่สีเขียวเข้ม ก้านใบสีแดงเข้ม ความยาวก้านใบ 25-31 เซนติเมตร ยอดอ่อนสีม่วง เปลือกหัวสีขาวนวล เนื้อในสีขาว

ลักษณะดีเด่น

1. ผลผลิตหัวสดสูง 5.1 ตันต่อไร่
2. ผลผลิตแป้งสูง 1.23 ตันต่อไร่
3. ผลผลิตมันแห้งสูง 1.91 ตันต่อไร่
4. ท่อนพันธุ์มีความอยู่รอดถึงเก็บเกี่ยวสูงถึง 92 เปอร์เซ็นต์
5. ทรงต้นดี แตกกิ่งบ้างเล็กน้อยในระดับที่สูงจากโคนต้น ทำให้สามารถขยายพันธุ์ได้มากขึ้น

ฤดูปลูกที่เหมาะสม

ต้นฤดูฝน เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน
ปลายฤดูฝน เดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม

ข้อควรระวัง

1. ปริมาณแป้งในหัวสดต่ำมาก ถ้าเก็บเกี่ยวช่วงฤดูฝน
2. ขนาดหัวไม่สม่ำเสมอ มีก้านหัว และหัวขาดง่ายไม่เหมาะกับการใช้เครื่องขุด

4. พันธุ์ระยอง 7

ลักษณะประจำพันธุ์

ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน โคนเล็กน้อย สูงประมาณ 195 เซนติเมตร ไม่แตกกิ่ง มีลำต้นแตกออกจากท่อนปลุก 3 ลำต้น ยอดอ่อนสีเขียวอมน้ำตาล ใบแก่สีเขียว ก้านใบสีเขียวอ่อนปนแดง เปลือกหัวสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในสีขาว อายุเก็บเกี่ยว 12 เดือน

ลักษณะดีเด่น

1. ผลผลิตหัวสดสูงถึง 6.1 ตันต่อไร่ และปริมาณแป้งในหัวสดสูงมาก (29 เปอร์เซ็นต์)
2. ให้ผลผลิตสูงเมื่อเก็บเกี่ยวที่ 10-16 เดือน โดยเฉพาะในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์
3. ผลผลิตแป้งสูง 1.66 ตันต่อไร่
4. ผลผลิตมันแห้งสูง 2.25 ตันต่อไร่
5. ท่อนพันธุ์งอกเร็วและมีอัตราการรอดสูง ลงหัวเร็ว ไม่หักล้ม ขนาดหัวใกล้เคียงกัน เรียงเป็นชั้นรอบโคนต้น เหมาะกับการใช้เครื่องขุด
6. ไม่มีก้านหัว มีจำนวนหัวมากและออกรอบโคนต้น จึงเหมาะต่อการใช้เครื่องขุด

ฤดูปลูกที่เหมาะสม

ปลูกได้ดีทั้งต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

ข้อควรระวัง

ถ้าปลูกในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและกระตบภาวะแล้งยาวนาน หลังจากได้รับน้ำฝนอีกครั้ง จะเกิดการแตกตาตามลำต้นมากกว่าในสภาพปกติ ทำให้ได้ปริมาณท่อนพันธุ์ที่จะนำไปปลูกลดลง และค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคแคง

5. พันธุ์ระยอง 9

ลักษณะประจำพันธุ์

ลำต้นสีน้ำตาลอมเหลือง ไม่ค่อยแตกกิ่ง เมื่ออายุ 1 ปี สูง 235 เซนติเมตร แตกกิ่งน้อยอยู่ในระดับ 0-2 ความสูงที่แตกกิ่ง 160-190 เซนติเมตร มุมของกิ่ง 45-60 องศา ก้านใบสีเขียวอ่อนอมชมพู มีความยาว 25-30 เซนติเมตร แฉกใบกลางเป็นรูปใบหอก ใบและยอดอ่อนสีเขียวอ่อน หัวสีน้ำตาลอ่อน เนื้อของหัวสีขาว

ลักษณะดีเด่น

1. ผลผลิตแป้งสูง 1.24 ตันต่อไร่ และผลผลิตมันแห้ง 2.11 ตันต่อไร่ เหมาะสำหรับอุตสาหกรรมเอทานอล
2. ให้ผลผลิตเอทานอลสูงที่อายุเก็บเกี่ยว 8 12 และ 18 เดือน โดยให้เอทานอล 191 208 และ 194 ลิตรต่อตันหัวสด ตามลำดับ
3. ทรงต้นดี สูงตรง อัตราการขยายพันธุ์สูงกว่า 1:8

ฤดูปลูกที่เหมาะสม

ปลูกได้ดีทั้งต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

ข้อควรระวัง

ควรเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 1 ปี เนื่องจากมีการสะสมน้ำหนักช้า การเก็บเกี่ยวเร็วจะให้ผลผลิตหัวสดต่ำกว่าพันธุ์มาตรฐานอื่นๆ ไม่ต้านทานไรแดง ถ้าปลูกในดินดีจะให้ลำต้นโตและลงหัวช้า ไม่เหมาะสำหรับดินเหนียวและดินร่วนปนลูกรัง เพราะจะเจริญเติบโตทางลำต้นมากกว่าการสร้างหัว

6. พันธุ์ระยอง 11

ลักษณะประจำพันธุ์

ลำต้นสีเขียวเงิน ความสูงประมาณ 170 - 220 เซนติเมตร ลำต้นโค้งเล็กน้อย มีน้ำหนักรากดี มีการแตกกิ่งที่ระดับความสูงไถ่ยอด กิ่งทำมุม 60-90 องศากับลำต้น มีจำนวนลำที่ใช้ทำพันธุ์ 1-3 ลำต่อต้น ส่วนใหญ่มี 2 ลำ ก้านใบสีเขียวอมแดง ใบกลางเป็นรูปใบหอก ใบแก่สีเขียวเข้ม ยอดอ่อนสีน้ำตาลอมเขียว เปลือกนอกของหัวสีน้ำตาล เนื้อของหัวสีขาว

ลักษณะเด่น

1. มีเปอร์เซ็นต์แป้งสูง เมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูฝน มีเปอร์เซ็นต์แป้ง 25.8 เปอร์เซ็นต์ ให้ผลผลิตแป้ง 1.25 ตันต่อไร่ เก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง เปอร์เซ็นต์แป้งจะสูงขึ้นเป็น 29-32 เปอร์เซ็นต์
2. ปริมาณมันแห้งสูง มีเปอร์เซ็นต์มันแห้ง 42.8 เปอร์เซ็นต์ ให้ผลผลิตมันแห้ง 2.00 ตันต่อไร่
3. ให้ผลผลิตหัวสดเฉลี่ย 4.77 ตันต่อไร่ ไกล่เคียงกับพันธุ์ระยอง 5 และเกษตรศาสตร์ 50

ฤดูปลูกที่เหมาะสม

ปลูกได้ดีทั้งต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

ข้อควรระวัง

ควรเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ 1 ปี ถ้าเก็บเกี่ยวเร็วจะให้ผลผลิตหัวสดต่ำกว่าพันธุ์รับรอง พันธุ์อื่น ๆ เช่น ระยอง 5 ระยอง 72 ระยอง 90 และเกษตรศาสตร์ 50 เนื่องจาก พันธุ์ระยอง 11 มีการสะสมน้ำหนักช้า และไม่เหมาะสมกับพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ (อินทรีย์วัตถุต่ำกว่า 1 เปอร์เซ็นต์)

7. พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50

ลักษณะประจำพันธุ์

ลำต้นโค้งเล็กน้อย สีเขียวเงิน สูง 180-200 เซนติเมตร แตกกิ่งที่ระดับแรกที่สูง 80-150 เซนติเมตร ยอดอ่อนสีม่วงและไม่มีขนอ่อน ก้านใบสีเขียวอมม่วง ลำต้นสีเขียวเงิน เนื้อหุ้มสีขาว เปลือกหุ้มสีน้ำตาลอ่อน ผลผลิตเฉลี่ย 4.4 ตันต่อไร่ มีแป้งเฉลี่ย 23 เปอร์เซ็นต์ในฤดูฝน และ 28 เปอร์เซ็นต์ในฤดูแล้ง

ลักษณะเด่น

1. เปอร์เซ็นต์แป้ง และผลผลิตสูง
2. ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้กว้าง
3. ต้นพันธุ์แข็งแรง และทนความแห้งแล้งได้ดี

ฤดูปลูกที่เหมาะสม

ปลูกได้ดีทั้งต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

ข้อควรระวัง

ในบางพื้นที่จะแตกกิ่งมากและมุมกิ่งกว้างทำให้หักล้มง่าย ผลผลิตลดลง ขนาดหัวไม่สม่ำเสมอ มีก้านหัว ไม่เหมาะต่อการใช้เครื่องชุด

8. พันธุ์ห้วยบง 60

ลักษณะประจำพันธุ์

มีลักษณะใกล้เคียงกับพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 คือ มีลำต้นสีเขียวเงิน ก้านใบสีเขียวอมม่วง และเนื้อหามีสีขาว ส่วนเปลือกหามีสีน้ำตาล ความแตกต่างที่สามารถสังเกตได้ของพันธุ์ ห้วยบง 60 คือ ยอดจะมีสีม่วงอ่อนกว่าและแตกกิ่งมากกว่า โดยเฉลี่ยแล้วจะแตกกิ่งแรกที่สูงระดับ 90 - 140 เซนติเมตร ให้ผลผลิตหัวสดเฉลี่ย 5.7 ตันต่อไร่ โดยมีปริมาณแป้งในหัวเฉลี่ย 25.8 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น

1. ให้ผลผลิต และมีเปอร์เซ็นต์แป้งสูง
2. ต้นพันธุ์มีเปอร์เซ็นต์การงอก ความแข็งแรง และอัตราการรอดสูง
3. ทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดี

ฤดูปลูกที่เหมาะสม

ปลูกได้ดีทั้งต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

ข้อควรระวัง

ในดินอุดมสมบูรณ์สูง จะแตกกิ่งมากและลงหัวน้อย ผลผลิตลดลง ขนาดหัวไม่สม่ำเสมอและมีก้านหัวจึงไม่เหมาะกับการใช้เครื่องชุด และไม่ควรเก็บเกี่ยวที่อายุต่ำกว่า 10 เดือน

9. พันธุ์ห้วยบง 80

ลักษณะประจำพันธุ์

มีลักษณะทรงต้นสูง แตกกิ่งน้อย เหมาะสมกับการปลูกของเกษตรกร ตลอดจนผลผลิตหัวสด เหมาะกับการใช้แปรรูปทำมันเส้น แป้ง และเอทานอล แต่ไม่เหมาะกับการบริโภคโดยตรงเนื่องจากมีปริมาณไซยาไนด์สูง มีแป้งเฉลี่ย 27.3 เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตหัวสด 4.9 - 5.5 ตันต่อไร่ ใกล้เคียงกับพันธุ์ห้วยบง 60 แต่สูงกว่าเกษตรศาสตร์ 50

ลักษณะเด่น

1. มีเปอร์เซ็นต์แป้งและผลผลิตสูง
2. ต้นพันธุ์มีเปอร์เซ็นต์การงอกและความแข็งแรงสูง ลำต้นสูงไม่แตกกิ่ง สามารถปลูกระยะถี่ขึ้นได้
3. มีปริมาณแป้ง มันแห้ง และไซยาไนด์ในหัวสูง เหมาะสำหรับอุตสาหกรรมแป้ง มันเส้น และเอทานอล
4. เหมาะสำหรับเขตที่มีศักยภาพของผลผลิตสูง

ฤดูปลูกที่เหมาะสม

ปลูกได้ดีทั้งต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

ข้อควรระวัง

ในดินอุดมสมบูรณ์จะแตกกิ่งมาก และไม่ควรเก็บเกี่ยวที่อายุต่ำกว่า 10 เดือน

พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่ในแต่ละจังหวัด

พันธุ์มันสำปะหลังแต่ละพันธุ์มีความสามารถที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมได้แตกต่างกัน ดังนั้น มันสำปะหลังพันธุ์เดียวกันแต่ปลูกต่างสภาพแวดล้อมกัน จะให้ผลผลิตแตกต่างกัน ซึ่งพันธุ์มันสำปะหลังแต่ละพันธุ์มีความเหมาะสมเฉพาะพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ ในเขตภาคกลางและภาคตะวันตก ดังนี้

กาญจนบุรี

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดกาญจนบุรีมีประมาณ 660,709 ไร่ กระจายอยู่ในทุกอำเภอ เนื้อดินที่ปลูกมันสำปะหลังมีหลากหลาย เช่นดินร่วนเหนียว ดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทราย กรวด ดินเหนียวปนทรายแป้ง ดินร่วนปนทราย และทรายปนดินร่วน เป็นต้น สำหรับชุดดินมีมากกว่า 20 ชุดดิน เช่น โคราช เรณู สตึก ท่าया กำแพงแสน ยางตลาด ปากช่อง ด่านซ้าย และบ้านจ้อย เป็นต้น อำเภอที่ปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญได้แก่ เลาขวัญ ด่านมะขามเตี้ย ทองผาภูมิ ท่าม่วง ไทรโยค บ่อพลอย พนมทวน สังขละบุรี หนองปรือ ห้วยกระเจา และอำเภอเมือง ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละปีมีค่าระหว่าง 800 ถึง 1800 มิลลิเมตร โดยอำเภอทองผาภูมิมีปริมาณฝนตกมากที่สุด (1600-1800 มิลลิเมตร) พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่ ได้แก่ พันธุ์ระยอง 5,7,9, และ 72 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของจังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม	
ด่านมะขามเตี้ย	1000-1200	ดินร่วนปนทราย	โคราช	ระยอง 7,9	
			เรณู	ระยอง 7,9	
			สตึก	ระยอง 5,7,72,9	
		ดินร่วนเหนียว	กำแพงแสน	ระยอง 9,7,72	
			ดินร่วนเหนียวปนทราย	ท่าया	ระยอง 7,9
				กรวด	
ทรายปนดินร่วน	ยางตลาด	ระยอง 5,7,72,9			
ทองผาภูมิ	1600-1800	ดินเหนียวปนทรายแป้ง	ปากช่อง	ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50	

ตารางที่ 3 (ต่อ) พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของ
จังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม
ท่าม่วง	1000-1200	ดินร่วนปนทราย	ด่านซ้าย	ระยอง 9,7,72
		ดินร่วนเหนียวปนทราย	น้ำพอง	ระยอง 9
		กรวด		
		ทรายปนดินร่วน	ยางตลาด	ระยอง 5,7,72,9
ไทรโยค	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	กำแพงแสน	ระยอง 9,7,72
			บ้านจ้อง	ระยอง 9
			ลาดหญ้า	ระยอง 9,7,72
		ดินร่วนเหนียวปนทราย	ท่ายาง	ระยอง 7,9
		กรวด		
		ดินเหนียวปนทรายแข็ง	ปากช่อง	ระยอง 7,9
บ่อพลอย	1000-1200	ดินร่วนปนทราย	เรณู	ระยอง 7,9
			หุบกะพง	ระยอง 5,7,72,9
		ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 9
	800-1000	ดินร่วนปนทราย	แม่แตง	ระยอง 9,7,72
			วาริน	ระยอง 5,7,72,9
		ดินร่วนเหนียวปนทราย	ท่ายาง	ระยอง 7,9
		กรวด		
		ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 9
พนมทวน	1000-1200	ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 9
	800-1000	ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 9
เมือง	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ตาคลี	ระยอง 7,9
		ดินร่วนเหนียวปนทราย	ท่ายาง	ระยอง 7,9
		กรวด		

ตารางที่ 3 (ต่อ) พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของ
จังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม	
เลาขวัญ	800-1000	ดินร่วนปนทราย	โคราซ	ระยอง 9	
			โพนงาม	ระยอง 9,7,72	
			แม่แตง	ระยอง 9,7,72	
			ยโสธร	ระยอง 5,7,72,9	
			วาริน	ระยอง 5,7,72,9	
			สตึก	ระยอง 5,7,72,9	
			สันป่าตอง	ระยอง 9,7,72	
			ดินร่วนเหนียว	ลาดหญ้า	ระยอง 9,7,72
			ดินเหนียวปนทรายแป้ง	ปากช่อง	ระยอง 9,72
			ทรายปนดินร่วน	จันทึก	ระยอง 7,9
			ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 9
ทรายปนดินร่วน	ยางตลาด	ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50			
ท่าม่วง	1000-1200	ดินร่วนปนทราย	ด่านซ้าย	ระยอง 9,7,72	
			ดินร่วนเหนียวปนทราย	น้ำพอง	ระยอง 9
			กรวด		
		ทรายปนดินร่วน	ยางตลาด	ระยอง 5,7,72,9	
สังขละบุรี	1600-1800	ดินร่วนเหนียว	มวกเหล็ก	ระยอง 5,7,72,9	
หนองปรือ	800-1000	ดินร่วนปนทราย	โคราซ	ระยอง 9	
			แม่ริม	ระยอง 9	
			วาริน	ระยอง 5,7,72,9	
			สตึก	ระยอง 5,7,72,9	
			ดินร่วนเหนียว	ลาดหญ้า	ระยอง 9,7,72
ห้วยกระเจา	800-1000	ดินร่วนปนทราย	โคราซ	ระยอง 9	
			โพนงาม	ระยอง 9,7,72	
			ดินร่วนเหนียว	ลาดหญ้า	ระยอง 9,7,72
		ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 9	

อุทัยธานี

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดอุทัยธานีประมาณ 231,727 ไร่ พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอบ้านไร่ ลานสัก สว่างอารมณ์ และห้วยคต เนื้อดินในเขตดังกล่าวเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทรายกรวด และทรายปนดินร่วน เป็นต้น สำหรับชุดดินที่พบในเขตปลูกมันสำปะหลังมีหลายชุดดิน เช่น มาบบอน สันป่าตอง กำแพงแสน ลาดหญ้า ท่ายาง และจันทึก เป็นต้น ปริมาณฝนตกในแต่ละปีมีค่าระหว่าง 800-1200 มิลลิเมตร พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์ระยอง 7 ตามด้วยพันธุ์ระยอง 5 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม	
บ้านไร่	800-1000	ดินร่วนปนทราย	มาบบอน	ระยอง 7	
			สันป่าตอง	ระยอง 7	
			ดินร่วนเหนียว	กำแพงแสน	ระยอง 7
		ดินร่วนเหนียวปนทรายกรวด	ลาดหญ้า	ระยอง 7	
			ท่ายาง	ระยอง 7	
			ทรายปนดินร่วน	จันทึก	ระยอง 7
			ดงตะเคียน	ระยอง 7	
ทับเสลา	ระยอง 7				
ลานสัก	100-1200	ดินร่วนปนทราย	มาบบอน	ระยอง 5,7,72,9	
			ดินร่วนเหนียวปนทรายกรวด	เชียงคาน	ระยอง 7
		ทรายปนดินร่วน	จันทึก	ระยอง 5,7,72	
			ทับเสลา	ระยอง 5,7,72,9	
			น้ำพอง	ระยอง 7	
	800-1000	ดินร่วนปนทราย	มาบบอน	ระยอง 7	
			ทรายปนดินร่วน	จันทึก	ระยอง 7
		ทรายปนดินร่วน	ทับเสลา	ระยอง 7	
			ทรายปนดินร่วน	ภูสนา	ระยอง 72

ตารางที่ 4 (ต่อ) พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของ
จังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม
สร้างอารมณ์	1000-1200	ดินร่วนปนทราย	มาบบอน	ระยอง 5,7,72,9 ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50
		ดินร่วนเหนียว	กำแพงแสน	ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50
ห้วยคต	800-1000	ดินร่วนปนทราย	มาบบอน	ระยอง 7
			สันป่าตอง	ระยอง 7
		ดินร่วนเหนียว	กำแพงแสน	ระยอง 7
		ทรายปนดินร่วน	ทับเสลา	ระยอง 7

ชัยนาท

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชัยนาทมีประมาณ 46,794 ไร่ พื้นที่ปลูกอยู่ในเขตอำเภอเนินขาม วัดสิงห์ หนองมะโมง และหันคา เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทรายกรวด และทรายปนดินร่วน เป็นต้น ชุดดินที่พบในเขตดังกล่าวมีหลายชุดดิน เช่น มาบบอน สันป่าตอง กำแพงแสน ลาดหญ้า ท่ายาง และจันทึก เป็นต้น ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละปีมีค่าระหว่าง 800 ถึง 1000 มิลลิเมตร พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์ระยอง 7 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของ
จังหวัดชัยนาท

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม
เนินขาม	800-1000	ดินร่วนปนทราย	วาริน	ระยอง 7, เกษตรศาสตร์ 50
			สันป่าตอง	ระยอง 7
			สี่คิ้ว	ระยอง 7
		ดินร่วนเหนียว	ลาดหญ้า	ระยอง 7
		ดินร่วนเหนียวปนทราย กรวด	ท่ายาง	ระยอง 7
วัดสิงห์	800-1000	ดินร่วนปนทราย	สันป่าตอง	ระยอง 7
หนองมะโมง	800-1000	ดินร่วนเหนียว	ลาดหญ้า	ระยอง 7
		ดินร่วนเหนียวปนทราย กรวด	ท่ายาง	ระยอง 7
หันคา	800-1000	ดินร่วนปนทราย	สันป่าตอง	ระยอง 7
		ดินร่วนเหนียว	กำแพงแสน	ระยอง 7
			ตาคลี	ระยอง 7
			ลาดหญ้า	ระยอง 7
		ทรายปนดินร่วน	ดงตะเคียน	ระยอง 7

ราชบุรี

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดราชบุรีมีประมาณ 99,082 ไร่ พื้นที่ปลูกอยู่ในเขตอำเภอ
จอมบึง บ้านโป่ง โทธาราม สวนผึ้ง และเมือง เนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียว ดิน
ร่วนเหนียวปนทรายแป้ง และทรายปนดินร่วน เป็นต้น สำหรับชุดดินที่พบในเขตปลูกมันสำปะหลังมี
หลายชุดดิน เช่น โคราช ด่านซ้าย สดึก ลาดหญ้า ยางตลาด ตาคลี ปากช่อง และยางตลาด เป็น
ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละปีมีค่าระหว่าง 800 ถึง 1200 มิลลิเมตร พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมส่วน
ใหญ่จะเป็นพันธุ์ระยอง 5,7,9 และ 72 อย่างไรก็ตามพันธุ์ระยอง 7 ให้ผลผลิตดีในทุกอำเภอ
(ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของ
จังหวัดราชบุรี

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม		
จอมบึง	1000-1200	ดินร่วนปนทราย	โคราช	ระยอง 7,9		
			ด่านซ้าย	ระยอง 9,7,72		
			สตึก	ระยอง 5,7,72,9		
	800-1000	ดินร่วนเหนียว ทรายปนดินร่วน	ลาดหญ้า	ระยอง 9,7,72		
			ยางตลาด	ระยอง 5,7,72,9		
			สตึก	ระยอง 7,5,72		
			ตาคลี	ระยอง 7		
			ปากช่อง	ระยอง 7,72		
			แป้ง	ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 7
					ยางตลาด	ระยอง 7,5,72
บ้านโป่ง	1000-1200	ทรายปนดินร่วน	จันทัก	ระยอง 9,7,72		
ปากท่อ	800-1000	ดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปน ทรายกรวด	สตึก	ระยอง 7,5,72		
			ท่ายาง	ระยอง 7		
โพธาราม	1000-1200	ดินร่วนปนทราย ทรายปนดินร่วน	ยโสธร	ระยอง 9,7,72		
			ยางตลาด	ระยอง 5,7,72,9		
เมือง	800-1000	ทรายปนดินร่วน	ยางตลาด	ระยอง 7,5,72		
สวนผึ้ง	1000-1200	ดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนทราย ทรายปนดินร่วน	สตึก	ระยอง 5,7,72,9		
			แมร์ิม	ระยอง 7,72		
			จันทัก	ระยอง 7		

ลพบุรี

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดลพบุรีมีประมาณ 368,494 ไร่ ส่วนใหญ่ปลูกอยู่ในเขต
อำเภอโคกเจริญ โคกสำโรง ชัยบาดาล ท่าหลวงบ้านหมี่ พัฒนานิคม และหนองม่วง เนื้อดินส่วนใหญ่
เป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียว ดินเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง และทรายปนดินร่วน เป็นต้น ชุด
ดินที่พบมีหลายชุดดิน เช่น ม่วงต่อม ตาคลี ลพบุรี สบปราบ ชัยบาดาล ลำน้ำรายณ์ ปากช่อง และ

วิเชียรบุรี เป็นต้น ปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปีมีค่าระหว่าง 1000-1200 มิลลิเมตร พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์ระยอง 5,7,9 และ 72 พันธุ์ระยอง 7 และ 9 เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตดีในแทบทุกอำเภอ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของจังหวัดลพบุรี

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม
โคกเจริญ	1000-1200	ดินร่วน	ม่วงค่อม	ระยอง 7,9
โคกสำโรง	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ตาคลี	ระยอง 5,7,72,9
		ดินเหนียว	ลพบุรี	ระยอง 9
			สบปราบ	ระยอง 9
ชัยบาดาล	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ชัยบาดาล	ระยอง 7,9
		ดินเหนียว	ลำนารายณ์	ระยอง 7,9
			สบปราบ	ระยอง 9
		ดินเหนียวปนทรายแป้ง	ปากช่อง	ระยอง 7,9
ท่าหลวง	1000-1200	ดินเหนียวปนทรายแป้ง	ปากช่อง	ระยอง 7,9
บ้านหมี่	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ตาคลี	ระยอง 7
		ดินเหนียว	ลพบุรี	ระยอง 9
พัฒนานิคม	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ตาคลี	ระยอง 5,7,72,9
		ดินเหนียวปนทรายแป้ง	ปากช่อง	ระยอง 9,7,72,5,เกษตรศาสตร์ 50
		ทรายปนดินร่วน	วิเชียรบุรี	ระยอง 7,9
หนองม่วง	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	บ้านจ้อย	ระยอง 7,9
		ดินเหนียวปนทรายแป้ง	ปากช่อง	ระยอง 7,5,72

สระบุรี

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระบุรีมีประมาณ 59,467 ไร่ ส่วนใหญ่ปลูกอยู่ในเขตอำเภอ แก่งคอย พระพุทธบาท มวกเหล็ก และวังม่วง เนื้อดิน เป็นดินร่วนเหนียว ถึงดินเหนียว ชุดดินที่พบมี 4 ชุด ได้แก่ ตาคลี ทับทรวง ลพบุรี และปากช่อง ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละปีมีค่าระหว่าง 1000-1200 มิลลิเมตร พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์ระยอง 5,7,9 และ 72 หรือพันธุ์ระยอง 7 และ 9 เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตดีในทุกอำเภอ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของจังหวัดสระบุรี

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม
แก่งคอย	800-1000	ดินร่วนเหนียว	ตาคลี	ระยอง 9,7,72
พระพุทธบาท	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ทับทรวง	ระยอง 5,7,72,9
			ตาคลี	ระยอง 5,7,72,9
มวกเหล็ก	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ตาคลี	ระยอง 9,7,72
		ดินเหนียว	ลพบุรี	ระยอง 5,7,72,9
		ดินเหนียวปนทราย แป้ง	ปากช่อง	ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50
วังม่วง	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ตาคลี	ระยอง 9,7,72
		ดินเหนียว	ลพบุรี	ระยอง 5,72,9

นครสวรรค์

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดนครสวรรค์ประมาณ 532,929 ไร่ พื้นที่ปลูกกระจายอยู่ในทุกอำเภอ เช่น ตากฟ้า ตาคลี ท่าตะโก บรรพตพิสัย ไผ่ศาลี แม่เปิน แม่वंก ลาดยาว และหนองบัว เนื้อดินที่ปลูกมีหลายชนิด เช่น ดินร่วนเหนียว ดินร่วนปนทราย ทรายบนดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนกรวด เป็นต้น ชุดดินที่พบมีหลายชุด เช่น เชียงคาน ตาคลี น้ำพอง สันป่าตองม่วงค่อม ลาดยาว และสติก เป็นต้น ปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปีมีค่าระหว่าง 1,000-1,600 มิลลิเมตร พันธุ์มันสำปะหลังส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์ระยอง 5,7,9 และ 72 แต่พบว่า พันธุ์ระยอง 7 ให้ผลผลิตสูงในพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอของ
จังหวัดนครสวรรค์

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม
ชุมตาบง	1000-1200	ดินร่วนเหนียวปน กรวด	เซียงคาน	ระยอง 7
ตากฟ้า	1000-1200	ดินร่วนปนกรวด หยาบ ดินร่วนเหนียว	สกล ตาคลี	ระยอง 7 ระยอง 7
ตาคลี	1000-1200	ดินร่วนเหนียว	ตาคลี	ระยอง 7
ท่าตะโก	1000-1200	ดินร่วนปนกรวด หยาบ	สกล	ระยอง 7
บรรพตพิสัย	1000-1200	ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 7
ไพศาลี	1000-1200	ดินร่วน	ม่วงค่อม	ระยอง 7,9
		ดินร่วนปนกรวด หยาบ	สกล	ระยอง 7
		ดินร่วนปนทราย	สันป่าตอง	ระยอง 7,5,72
		ทรายปนดินร่วน	วิเชียรบุรี	ระยอง 7
แม่เปิน	1200-1400	ดินร่วนปนทราย	ไพศาลี	ระยอง 7
	1000-1200	ดินร่วน	ลาดยาว	ระยอง 5,7,72,9
	1400-1600	ดินร่วน	ลาดยาว	ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50

ตารางที่ 9 (ต่อ) พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ที่มีเนื้อที่มากกว่า 1,000 ไร่ ในอำเภอ
ของจังหวัดนครสวรรค์

อำเภอ	เขตฝน(มม.ปี)	เนื้อดิน	ชุดดิน	พันธุ์ที่เหมาะสม
แม่วงก์	1000-1200	ดินร่วนปนทราย	โคราซ	ระยอง 7,5,72
			หนองบัว	ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50
			หนองมด	ระยอง 5,7,72,9
	1200-1400	ดินร่วนเหนียว ดินร่วนเหนียวปน กรวด	บ้านจ้อง	ระยอง 5,7,72,9
			เชียงคาน	ระยอง 7
			เชียงคาน	ระยอง 7
ลาดยาว	1000-1200	ดินร่วนปนทราย	โคราซ	ระยอง 7,5,72
			สตึก	ระยอง 5,7,72,9
			หนองมด	ระยอง 5,7,72,9
ลาดยาว	1000-1200	ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 7
			ยางตลาด	ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50
		ทรายละเอียดปนดิน ร่วน	วิเชียรบุรี	ระยอง 7,5,72
			กำบัง	ระยอง 7
หนองบัว	1000-1200	ทรายปนดินร่วน	น้ำพอง	ระยอง 7
			ยางตลาด	ระยอง 9,7,72,5, เกษตรศาสตร์ 50

บรรณานุกรม

- จิณฉจารย์ หาญเศรษฐสุข. 2558. พันธุ์มันสำปะหลัง. ในเอกสารประกอบการบรรยายโครงการ
การเพิ่มประสิทธิภาพมันสำปะหลังและการใช้น้ำ. ระหว่างวันที่ 19 - 20 กุมภาพันธ์
2558 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. 21 หน้า.
- เจริญศักดิ์ โรจนฤทธิ์พิเชษฐ์. 2519. มันสำปะหลัง. ภาควิชาพืชไร่ คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ. 239 น.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดชัยนาท. 2554. การจัดการความรู้ พันธุ์มัน
สำปะหลังที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในเขตภาคกลางและภาคตะวันตก. กรม
วิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 61 หน้า.